

**Sprawozdanie z działania Uczelnianego Systemu Zapewniania
i Doskonalenia Jakości Kształcenia
w roku akademickim 2012/2013**

Poniższe sprawozdanie jest podsumowaniem funkcjonowania Uczelnianego Systemu Zapewniania i Doskonalenia Jakości Kształcenia (dalej: USZiDJK) w ramach poszczególnych obszarów objętych monitorowaniem. Opis konkretnych szczegółowych działań prowadzonych w jednostkach organizacyjnych zawarty jest w raportach opracowanych przez wydziałowe zespoły monitorujące jakość kształcenia. Raporty te, zgodnie z wymogami § 12 ust. 2 USZiDJK, zostały przedłożone prorektorowi ds. dydaktycznych. -

1. Monitorowanie standardów akademickich

Proces monitorowania standardów akademickich obejmował, m.in.:

- a) analizę i ocenę:
 - spójności koncepcji kształcenia,
 - zgodności zakładanych efektów kształcenia z KRK, ich spójności z treściami kształcenia i metodami dydaktycznymi,
 - zgodności programów studiów (w tym form prowadzenia zajęć) z zakresem wiedzy i umiejętności niezbędnych do osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia oraz dostosowania programu do specyfikacji profilu i formy kształcenia,
 - prawidłowości stosowanego systemu punktów ECTS wraz z analizą wykorzystania przez studentów/doktorantów/uczestników studiów podyplomowych możliwości stwarzanych przez ten system,
 - zgodności sylabusów poszczególnych przedmiotów z programami studiów oraz zakładanymi efektami kształcenia,
 - sposobu weryfikacji zakładanych efektów kształcenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych na każdym etapie kształcenia,
 - programu praktyk studenckich wraz z analizą efektów kształcenia uzyskanych podczas ich realizacji,
- b) przeprowadzenie zmiany zajęć dydaktycznych mających na celu doskonalenie programów kształcenia, w tym zmian efektów kształcenia – korzystając z możliwości jakie dawał zapis § 2 ust.1 znowelizowanego Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5 października 2011 r. *w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia*, w roku sprawozdawczym skorzystano z możliwości doskonalenia programów kształcenia w trakcie pierwszego roku pierwszego cyklu kształcenia rozpoczętego w roku akademickim 2012/2013,
- c) doskonalenie prac wydziałowych zespołów ds. zapewniania jakości kształcenia,
- d) monitorowanie zmian w wewnętrznych systemach zapewniania i doskonalenia jakości kształcenia wynikających z zaleceń zawartych w raportach z wizytacji PKA (akredytacje programowe),
- e) powoływanie zespołów nauczycieli akademickich zaliczanych do minimum kadrowego określonego kierunku studiów,

- f) analizowanie programów kształcenia w kontekście efektów monitorowania karier zawodowych absolwentów oraz wyników analizy zgodności zakładanych efektów kształcenia z potrzebami rynku pracy,
- g) weryfikowanie obsady zajęć dydaktycznych w zakresie zgodności kwalifikacji zawodowych nauczycieli akademickich z prowadzonymi zajęciami,
- h) ocenę pracy dydaktycznej nauczycieli akademickich na podstawie ankiet przeprowadzonych wśród studentów oraz hospitacji zajęć przeprowadzonych przez przełożonych,
- i) ocenę działalności naukowej pracowników naukowo-dydaktycznych na podstawie sprawozdań przedkładanych dziekanowi oraz dorobku naukowego nauczycieli akademickich,
- j) analizę aktywności nauczycieli akademickich w zakresie uczestnictwa w szkoleniach i konferencjach poświęconych jakości kształcenia,
- k) udział pracowników naukowych jednostek w stażach i wymianach w ramach umów międzynarodowych,
- l) ocenę zmian w procedurach weryfikacji końcowych efektów kształcenia (procesu dyplomowania),

2. Ocena procesu kształcenia

Po przeanalizowaniu i ocenie procesu kształcenia jednostki organizacyjne podjęły prace mające na celu doprowadzenie do pełnej kompatybilności poszczególnych jego elementów poprzez:

- a. umożliwienie pracownikom UwB uczestnictwo w seminariach i konferencjach poświęconych problematyce podnoszenia jakości kształcenia,
- b. organizowanie pracownikom i studentom Otwartych Spotkań Konsultacyjnych poświęconych procesowi kształcenia,
- c. współpracę uczelni z pracodawcami (interesariuszami zewnętrznymi) w ramach Rad Programowych w formie konsultacji, współtworzenia i modyfikacji programów studiów, prowadzonych i nowotworzonych kierunków studiów,
- d. przeprowadzenie prac związane z doskonaleniem istniejących programów studiów zgodnie z wytycznymi dla rad podstawowych jednostek organizacyjnych UwB określających zasady tworzenia programów kształcenia dla określonych kierunków, profili i poziomów kształcenia studiów wyższych,
- e. dokonywanie niezbędnych korekt w zakresie punktacji ECTS przypisanej poszczególnym formom zajęć w kontekście właściwego odzwierciedlenia nakładu pracy studenta
- f. organizowanie wykładów otwartych prowadzonych przez potencjalnych pracodawców reprezentujących lokalny rynek pracy,

Wniosek

Z informacji zawartych w raportach zespołów wydziałowych wynika, że należy zintensyfikować współpracę z interesariuszami zewnętrznymi w zakresie pozyskiwania ich opinii na temat zrealizowanych programów studiów oraz zakładanych efektów kształcenia w kontekście rynku pracy.

3. Ocena jakości zajęć dydaktycznych

Dokonano oceny jakości zajęć dydaktycznych na podstawie wyników ankiet studenckich oraz hospitacji zajęć dydaktycznych prowadzonych przez nauczycieli akademickich. Na wydziałach prowadzono akcje promocyjne zachęcające do wypełniania ankiet ewaluacyjnych przez studentów.

Wyniki ankiet w pierwszej kolejności stanowiły informację zwrotną dla ocenianych wykładowców, umożliwiając im zapoznanie się z oczekiwaniami studentów. Wyniki ankiet brane były również pod uwagę przy ocenie okresowej pracowników. Analiza ankiet pozwala stwierdzić, iż w większości przypadków ich wyniki są zadowalające – studenci dobrze lub bardzo dobrze oceniają prowadzone zajęcia, zaangażowanie, przygotowanie oraz kompetencje prowadzących.

Analiza protokołów hospitacji pozwala stwierdzić, iż w zdecydowanej większości hospitujący ocenili przygotowanie do zajęć, ich realizację oraz kontakt prowadzącego ze studentami na „wyróżniający”, w nielicznych przypadkach na „zadowalający”. Uwagi studentów dotyczyły potrzeby większego aktywizowania studentów, wzbogacania wykładu prezentacjami multimedialnymi, wyważania proporcji między realizowanym tematem a czasem trwania zajęć.

Wniosek

Wyniki analizy ankiet studenckich wskazują na potrzebę organizowania częstszych wizyt praktyków w ramach np. seminariów metodycznych i spotkań w mniejszych grupach roboczych np. kołach naukowych, a także podjęcie prób organizacji wizyt studyjnych w podmiotach ukierunkowanych na działalność zgodną z realizowanymi kierunkami studiów.

4. Monitorowanie warunków kształcenia i organizacji studiów

W zakresie monitorowania warunków kształcenia i organizacji studiów podjęto następujące działania:

- a. przeprowadzono ocenę obecnie dostępnych zasobów bibliotecznych pod kątem ich aktualności oraz ocenę funkcjonowania bibliotek mając na względzie potrzeby pracowników i studentów w tym zakresie,
- b. przeprowadzono przegląd i ocenę jakości infrastruktury dydaktycznej,
- c. dokonano oceny dostępności i przejrzystości informacji na temat kształcenia,
- d. przeprowadzono ankietowanie studentów mające na celu ocenę organizacji pracy dziekanatów oraz sposobu załatwiania spraw,
- e. systematycznie aktualizowano strony internetowe i poszerzono zakres dostępnych informacji,

Wniosek

Z badań ankietowych przeprowadzonych wśród studentów wynika, że nie wszystkie pozycje (literatura) są łatwo dostępne, dlatego też w miarę posiadanych środków jednostki systematycznie uzupełniają i aktualizują posiadane księgozbiory. Pomimo to studenci najniżej oceniają dostępność zasobów bibliotecznych, choć dość wysoko – ich aktualność (szczególnie w przypadku wydziałów o wysokiej liczbie studentów). Wysoko oceniają również funkcjonowanie bibliotek w zakresie sprawności obsługi oraz organizacji pracy tych jednostek.

W zakresie bazy materialnej doposażono sale dydaktyczne w sprzęt audiowizualny, zakupiono nowy sprzęt i oprogramowanie do pracowni komputerowych.

Na większości wydziałów działania prowadzone w zakresie dostępności informacji na temat kształcenia, ze szczególnym wskazaniem informacji umieszczanych na stronach internetowych, są zadawalające. W jednostkach organizacyjnych, w których przeprowadzono sondaż wśród studentów, informacje te w większości przypadków budowane są zgodnie z oczekiwaniami adresatów.

Z ankiet studenckich wynika, że często korzystają ze stron internetowych poszczególnych Wydziałów, dlatego też należy zachęcić pracowników naukowych do częstszego komunikowania się ze studentami za pośrednictwem strony internetowej i systemu USOS.

Zdecydowana większość badanych jest zadowolona z pracy dziekanatów, a w szczególności sposobu przekazywania informacji związanej z tokiem studiów oraz sposobem załatwiania spraw. Studenci zwracają jedynie uwagę na konieczność wydłużenia czasu pracy dziekanatów oraz zwiększenia ich dostępności w dniach ustawowo wolnych od pracy oraz w soboty. W opinii części studentów istnieje konieczność zatrudnienia większej ilości pracowników oraz w niektórych przypadkach podwyższenie ich kompetencji.

4. Ocena mobilności studentów

Ocena funkcjonowania wymiany studentów w ramach umów pomiędzy uczelniami w zakresie programów mobilności studentów w dalszym ciągu wykazuje, że zainteresowanie studentów naszej Uczelni oraz studentów zagranicznych programami oferowanymi przez Uniwersytet w Białymstoku nie jest zadawalające. Sytuacja może ulec zmianie w najbliższych latach (w odniesieniu do studentów – cudzoziemców) w związku z uruchomieniem obcojęzycznej oferty studiów na naszej uczelni.

W przypadku studentów polskich uczestniczących w wymianie międzynarodowej – jednostki organizacyjne kontynuują prace nad uproszczeniem i ujednoczeniem stosowanych procedur zaliczania osiągnięć studentów realizujących część studiów poza UwB.

Trwa przygotowanie ogólnouczelnianej oferty przedmiotów do wyboru, w której przewidziano między innymi dodatkowe zajęcia z języków obcych. Dzięki tej ofercie studenci będą mogli doskonalić umiejętności językowe. Lepsza znajomość języków może zwiększyć zainteresowanie studentów naszej uczelni wymianą międzynarodową.

Większość studentów przyjeżdżających z zagranicy wyraziła zadowolenie z odbytych na naszej uczelni studiów, podkreślając wysoki poziom wiedzy wykładowców, wysoki poziom wymagań wobec studentów oraz pomoc w zorganizowaniu procesu nauczania. W ramach niektórych jednostek funkcjonują zespoły studenckie pomagające studentom zagranicznym w poznaniu zasad funkcjonowania Uczelni oraz współorganizowania czasu wolnego.

W omawianym roku podpisano kolejne umowy o wymianie studentów z zagranicznymi uczelniami.

6. Uzyskiwanie opinii absolwentów uczelni o przebiegu odbytych studiów

Wyniki monitoringu karier zawodowych absolwentów wskazują na ogólną dobrą ocenę ukończonych studiów. Do chwili obecnej od roku 2010 przebadano ponad 700 osób. W ostatniej edycji uczestniczyło łącznie 321 respondentów. Odpowiedzi absolwentów

wskazują na nieznacznie wyższą ocenę poziomu przygotowania teoretycznego do wykonywania zawodu w stosunku do przygotowania praktycznego. W zakresie umiejętności miękkich i kompetencji interpersonalnych wskazywano na potrzebę zwiększenia oferowanej przez uczelnię ilości zajęć rozwijających ten rodzaj kompetencji.

W przypadku zajęć z języków obcych, podobnie jak w przypadku wyżej wymienionych kompetencji wskazywano na niewystarczającą ich ilość w ofercie edukacyjnej.

7. Uzyskiwanie opinii pracodawców o poziomie zatrudnianych absolwentów

Z badań przeprowadzonych pośród pracodawców na przełomie lat 2010-2013 przez Biuro Zawodowej Promocji Studentów i Absolwentów Uniwersytetu w Białymstoku wynika, że pracodawcy wysoko oceniają kompetencje społeczne zatrudnianych absolwentów Uniwersytetu w Białymstoku. Często wymieniają umiejętność pracy w grupie, sumienność, pracowitość, łatwość w nawiązywaniu kontaktów. W opinii pracodawców absolwenci posiadają wiedzę merytoryczną na właściwym poziomie, natomiast w wielu przypadkach nie potrafią tej wiedzy zastosować w praktyce. Jak wynika z przeprowadzonych ankiet poziom znajomości języków obcych także stanowi słaby punkt zatrudnianych absolwentów.

Rekomendacje dla WSZiDJK:

1. Kontynuacja prac związanych z rozszerzeniem obcojęzycznej oferty studiów w ramach kierunków prowadzonych przez UwB w celu pozyskania kandydatów z zagranicy oraz uatrakcyjnienia oferty edukacyjnej dostępnej dla studentów polskich.
2. Zintensyfikowanie działań na rzecz zwiększania świadomości wśród studentów i absolwentów oraz pracowników uczelni dotyczącej zasadności prowadzenia stałego monitoringu karier zawodowych absolwentów studiów wyższych.
3. Współdziałanie z USZiDJK na rzecz budowy jednolitego systemu pozyskiwania opinii pracodawców o poziomie zatrudnianych absolwentów.
4. Doskonalenie procesu związanego z ankietyzacją (także elektroniczną) z uwzględnieniem możliwości jakie dają nowe serwisy USOS.
5. Stała aktualizacja i rozszerzenie informacji na stronach internetowych wydziałów dotyczącej toku studiów, sylabusów przedmiotów, harmonogramu zajęć, terminów egzaminów, spisów literatury itp.
6. Uzupelnienie i aktualizacja sylabusów w systemie USOS Web.
7. Zwrócenie szczególnej uwagi przy opracowywaniu corocznych sprawozdań na wyeksponowanie dostrzeżonych mankamentów w poszczególnych obszarach objętych systemem monitorowania jakości kształcenia oraz wskazanie proponowanych przez jednostki działań prowadzących do ich usunięcia.
8. Odniesienie się w kolejnych rocznych raportach do sposobu wywiązania się do zaleceń zawartych w rekomendacjach dla WSZiDJK zawartych w sprawozdaniu ogólnouczelnianym z roku poprzedniego.
9. Systematyczna aktualizacja wiedzy wynikającej z wprowadzania nowych przepisów prawnych w zakresie funkcjonowania szkolnictwa wyższego.
10. Przedstawienie w raportach skuteczności opracowanych przez jednostki mechanizmów sprawdzania czy i w jakim stopniu efekty kształcenia sformułowane dla danego programu studiów są w rzeczywistości osiąmane w wyniku realizacji procesu dydaktycznego.

11. Inicjowanie częstszych wizyt praktyków w ramach np. seminariów metodycznych i spotkań w mniejszych grupach roboczych np. kołach naukowych, a także podjęcie prób organizacji wizyt studyjnych w podmiotach ukierunkowanych na działalność zgodną z realizowanymi kierunkami studiów.
12. Zalecanie pracownikom naukowo-dydaktycznym częstsze komunikowanie się ze studentami za pośrednictwem strony internetowej i systemu USOS (Zgodnie z Zarządzeniem nr 18 z dnia 19 sierpnia 2011 r. w sprawie prowadzenia w UwB dokumentacji przebiegu studiów z wykorzystaniem Uniwersyteckiego Systemu Obsługi Studiów).
13. Zachęcanie studentów polskich (w ramach doskonalenia kompetencji językowych) do uczestniczenia razem z obcokrajowcami w dodatkowych zajęciach (w ramach zajęć do wyboru lub zajęć realizowanych w ramach dodatkowego limitu pkt ECTS).
14. Podnoszenia kwalifikacji zawodowych nauczycieli akademickich w zakresie formułowania wniosków o finansowanie projektów badawczych.
15. Terminowe rozliczanie studentów, doktorantów i słuchaczy studiów podyplomowych w systemie USOS Web.

Rekomendacje dla USZiDJK:

1. Rozpoczęcie procedury i wdrożenie przygotowywania rozkładu zajęć dydaktycznych na wszystkich kierunkach studiów w systemie USOS Web.
2. Wprowadzenie w życie harmonogramu działań na rzecz jakości kształcenia na lata 2014-2016.

Działania ogólnouczelniane podjęte w ramach Uczelnianego Systemu Zapewniania i Doskonalenia Jakości Kształcenia w roku akademickim 2012/2013

Zakres działań podjętych USZiDJK koncentrował się na przygotowaniu nowych wewnętrznych aktów prawnych, były to:

1. Uchwała nr 1352 Senatu Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 23 stycznia 2013 r. w sprawie wzoru świadectwa ukończenia studiów podyplomowych.
2. Uchwała nr 1381 Senatu Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 17 kwietnia 2013 r. w sprawie zmian w Regulaminie studiów Uniwersytetu w Białymstoku wprowadzonym Uchwałą nr 1225 Senatu Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 25 kwietnia 2012 r.
3. Uchwała nr 1384 Senatu Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 17 kwietnia 2013 r. w sprawie prowadzenia przez Uniwersytet w Białymstoku kształcenia w językach obcych
4. Uchwała nr 1402 Senatu Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 15 maja 2013 r. w sprawie wzorów umów o warunkach odpłatności za studia stacjonarne prowadzone w języku obcym.
5. Uchwała nr 1409 Senatu Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 19 czerwca 2013 r. w sprawie wzoru dyplomów ukończenia studiów wyższych wydawanych przez Uniwersytet w Białymstoku.
6. Uchwała nr 1450 Senatu Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 18 września 2013 r. zmieniająca Uchwałą nr 792 Senatu Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 25 marca 2009 r.

(tekst jednolity ze zmianami wprowadzonymi Uchwałą nr 1170 Senatu Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 21 grudnia 2011 r.) w sprawie wprowadzenia w Uniwersytecie w Białymstoku Uczelnianego Systemu Zapewniania i Doskonalenia Jakości Kształcenia.

7. Uchwała nr 1449 Senatu Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 18 września 2013 r. w sprawie wzorów umów o warunkach odpłatności za studia wyższe i studia doktoranckie obowiązujące cudzoziemców realizujących kształcenie w języku polskim.

Poza pracami legislacyjnymi umożliwiono pracownikom UwB udział w seminariach, konferencjach, innych specjalistycznych kursach i szkoleniach dotyczących jakości kształcenia.

PROREKTOR
UNIwersYTETU w BIAŁYMSTOKU
ds. Dydaktycznych i Studenckich

dr hab. Jerzy Halicki
prof. UwB